

Her Yerde, Herşeye ve Halka Rağmen Maden İşletmeciliği Yapılamaz !

Çanakkale ili Çan ilçesi Kirazlı Köyü Balaban Tepesi mevkiinde başlatılan altın madeni işletmeciliği, ülke gündeminde önemli bir yer tutmaya başlamıştır.

Söz konusu altın madeni işletme alanının Kaz Dağları eko sisteminin içinde yer alması konuyu haklı olarak daha bir tartışılır haline getirmiştir.

Ülkemizin ulusal sanayi ve enerji politikaları olmadığı gibi ulusal bir madencilik politikasının olduğundan bahsetmemiz de mümkün değildir. Bugün madencilik alanı, mevzuatından uygulamalarına, kurumsal yapılanmadan çevresel ve yapısal konulara kadar birçok problemi içinde barındırmaktadır.

Madencilikle ilgili doğru politikaların hayata geçirilerek, yenilenemez nitelikteki doğal kayna-

ğımız olan madenlerimizin, en verimli biçimde, çevresel değerleri gözeterek, fayda ve maliyet analizi yapılarak işletilmesi; yurt içinde yüksek katma değer yaratacak şekilde uç ürünlere dönüştürülerek ülkenin gelişmesinde, toplumsal refahın yükseltilmesinde madenciliğin katkılarının artırılması perspektifi, Odamızın madencilığe ilişkin temel yaklaşımı olmuştur. Bu nedenle, "Her Yerde, Herşeye ve Halka Rağmen" maden işletmeciliği yapılımasının doğru olmadığını ifade ediyoruz.

Madencilikten elde edilecek ekonomik yarar, toplumsal fayda-maliyet analizlerinde; doğuracağı çevre sorunları ve giderilmesini de öngöreceği bir bütünlük içinde değerlendirilmeli ve kararlar buna göre verilmelidir.

Altın madeni işletmeciliği, tenöre bağlı kazı

miktarı, alanının büyüklüğü ve siyanürün işletme süreçlerinde kullanılmasından dolayı diğer madenlerden ayrı olarak daha farklı bir konumda bulunmaktadır.

Bu özellikleri ile, atmosferindeki oksijen zenginliğiyle ünlü, yaşlı ormanlarla kaplı, içinde bir çok ören yeri barındıran Batı Anadolu mitolojisinde özel bir yeri ve önemi olan, çok zengin, ama dış müdahalelere de bir o kadar duyarlı bir ekosisteme sahip bir yöremiz olan Kaz Dağları bölgesinde yapılacak bir altın madeni işletmeciliğini de daha bir önemli ve hassas hale getirmektedir.

Tonda birkaç gram tenörlü altın için, çok geniş bir alanda onbinlerce ağacın kesilmesi, onmilyonlarca ton cevherli kaya ile buna ulaşabilmek için kaldırılması gereken bir o kadar ekonomik olmayan kayanın kazılıp alınması, bunun sonucunda derinlikleri yüz metreyi geçen yüzlerce dönümlük büyük çukurların oluşması, ocaktan kazılıp çıkarılan, öğütülüp siyanürlü sularla yıkanan on milyonlarca ton liç yığınının kalacak olması, işletme sırasında kullanılacak olan siyanürün bir kısmının gazlaşıp çevreye yayılma olasılığı, pasa depolama sahalarından sızabilecek, ağır metallerle yüklü asit kaya drenajı olma ihtimali, milyonlarca ton su tüketiminin olması, hava, toprak ve suyun kirletilmesi gibi ciddi riskler Kaz Dağlarında altın madeni işletmeciliğini mümkün kılmamaktadır.

Bugün Kirazlı yöresinde gündeme gelen altın işletmeciliği, yarın aynı şirketin çok daha büyük boyutlarda Ağı Dağı veya mücaviri diğer ruhsatlarında gündeme gelecektir. Biga yarımadasındaki mevcut durum ve tepkiler ortadayken, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün daha dün Kaz Dağları eko sistemi içinde yeni ruhsat ihalelerine çıkması da insanı, çevreyi yok sayan sadece ben bilirim anlayışını bu konuda da ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, Kaz Dağları'ndaki altın madeni işletmeciliği, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçlerinin de ne kadar tartışmalı olduğunu yeniden gündeme getirmiştir. ÇED mevzuatının yeniden düzenlenmesi gerektiği; bu kapsamda olumsuzlukların giderilmesi iddiasındaki ÇED raporlarının proje sahibinin ücretini ödeyerek hazırladığı projenin her koşulda yapılmasına yol gösteren bir nitelikten kurtarılarak, ücretinin Bakanlık fonundan karşılandığı bağımsız kuruluşlar eliyle hazırlanmasının ve proje sonrası izleme, kontrol ve denetiminin de kamu eliyle yapılmasının önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 07 Temmuz 2019 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan ÇED Yönetmeliği ile Yeterlilik tebliğinde yaptığı değişikliklerle, Anayasa ve çok sayıda yargı kararlarını hiçe sayarak izleme, kontrol ve denetim hizmetlerinin de ÇED yeterliliğine sahip firmalar vasıtasıyla yapılabileceğine ilişkin düzenlemeler yapılması, bu konuda umutlu olmamızı olanaksız hale getirmiş bulunmaktadır. Çevreyi kirleten ve talan edenlerin ücretlerini kendilerinin ödeyerek "kendilerini izleme, kontrol ve denetlemesi" mümkün olmadığı gibi yeni çevresel felaket ve yıkımlarla karşı karşıya kalmamıza da neden olacağı açıktır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak; siyanürlü altın madeni işletmeciliğinin tek başına teknik bir bakış açısıyla değerlendirilmemesi gerektiğini; konunun toplumsal fayda, insani, çevresel, ekonomik faktörlerle bir bütün olarak ele alınarak karar verilecek bir konu olduğunu belirtiyor ve; bugün ve gelecek kuşaklar için tolere edilemeyecek sonuçlara yol açabilecek, ekonomik getirisi götürecekleri ile ölçülemeyecek nitelikteki; Kaz Dağları ve yakın tehlike altında olan Munzur Vadisi başta olmak üzere maden işletmelerinden vaz geçilmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

